

Endüstriyel Futbolun Türkiye'deki Baş Ağrısı: 34.dakika

İçeriği Yazan: [İlker EKİCİ](#) [1] Zaman: Salı, 10/09/2013 - 14:45

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünmesin

Endüstriyel futbol, ardılı olsa da 2000'lerin başında tüm dünyayı kapsayan ve kapitalist bir mantıkla daha çok tüketim aracı olarak kabul edilen, kitle uyuşturucularından birisidir. Franco İspanyasının 3 F kuralından biri olan futbolun gelişiminde İngilizlerin payı büyüktür. İşçilerin kendi arasında bir eğlence olarak gördüğü ve işçi sporu olarak da çeşitli dönemlerde tarif edilen futbol bugün için dünyanın vazgeçilmezlerindendir.

2000'lere kadar futbol daha çok sürat ve sert oyun ile karşımıza çıkarken 2000'lerden sonra ise saha içiyle sınırlı kalmayan ve emperyal oyuncak haline gelen futboldan bahsetmek mümkündür. Kuşkusuz futbolun bu hale gelmesinde bahis şirketlerinin faktörü çok büyüktür. Ancak her şey yalnızca bahis değildir. Çünkü futbol, asla sadece futbol değildir.

Günümüz futbolunun ayakta kalması için çok büyük reklam gelirlerine, büyük tanıtımlara, devasa alt yapı ve stadyum yatırımlarına ihtiyaç olduğu aşikar. Bugün futbolcular için istenen olağanüstü rakamlar göz önüne alındığında futbolun adaletsiz bir oyun olduğu belki de tam İngilizlerin dediği gibi tuhaf bir oyun olduğunu söylemememiz mümkündür. Tottenham oyuncusu G.Bale için 100 milyon Euro teklif edebilen Real Madrid'in gücü ile Türkiye'de Galatasaray'ın veya başka bir takımın gücü bir değil. Buna karşın, iki takımın oynadığı oyunun adının futbol olduğu iddiası ise yalnızca futbolun yapısal kurumlarının(UEFA, FIFA) kabul ettiği bir durum.

Piyasalaşan futbol, sonuçta seyir zevkini de etkilemiştir. Birçok ülkede havuz sistemi aracılığıyla naklen yayın gelirleri kulüpler için can simidi haline gelmiştir. Ancak burada da kapitalizmin en vahşi halini görmek mümkündür. Daha çok başarı daha çok para mantığıyla dağıtımı yapılan yayın gelirlerinin şampiyonluk potasındaki takımların işine yaradığı bir gerçektir. Bunun en somut örneği, iki sezon önce Türkiye ligindeki play-off örneğidir. Bu sistem yalnızca büyük kulüplerin işine yarayıp, sona kalan 4 takımı ihya etse de, bunlardan kat be kat fazla olarak yayıncı kuruluşu zengin etmiştir. İzleyicilerin sahte mutluluğu yüksek meblağlı bilet fiyatları, taraftar giyim mağazaları gibi birçok faktörle sömürü unsuruna dönüşmüş sonucunda ise şirketleşen takımlar, karına kar katmıştır.

Endüstriyel futbolun bu sihirli, şaşalı, ışıklı tavrına karşı bitmeyen bir ruh var ki o da taraftar ruhudur. Taraftar ile seyircinin farkı futbolu yaşam tarzı haline getirmiş ülkelerde sıklıkla göze çarpar. Türkiye'de birçok tribün, taraftar özelliği gösterir. Tartışmasız, sorgulamasız, kıyaslamasız bir aşk ile sahip çıkılan takımlar, daha çok bir geleneği yaşatmak noktasında işe yarar. Aile boyu Beşiktaşlılık, Fenerbahçelilik, Galatasaraylılık sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bunun dışında kent ile yaşayan, hatta kent içinde ayrı gettoların takımları da mevcuttur. Ankaragücü, Bursa, Gençlerbirliği, Göztepe, Karşıyaka, Trabzon taraftarlığı bu söylediklerimize örnek niteliğindedir.

Futbol dünyasının içine derinlemesine baktığımız bu satırlar, endüstriyel futbolun Türkiye'de ne şekilde kurulduğunu, hangi araçlara ihtiyaç duyduğunu anlatmak noktasında işaret fişegi niteliği taşır. Futbolun, taraftar-seyirci ayrımından taraftar-takım kenetlenmesine gidişi, şüphesiz ki bir dizi olayların sonucunda olur. Dünya'da endüstriyel haliyle bir eğlence ve tüketim aracı olan futbol; Türkiye'de varoluş mücadelesi, kitle savaşı, fanatizm ve son olarak da politika üzerinden taraf oluşturmayı ifade eder. Bu politik hamleler, özellikle şike süreci diye bilinen 3 Temmuzdan bugüne

çok büyük kutuplaşmaların ortaya çıktığı siyasetçilerin de kendilerini bu kutuplaştırmalara göre konumlandığı bir haldedir.

3 Temmuz süreci ile birlikte, Türkiye siyasetinde yer alan belli paranoya ve şizofreni unsurları futbol üzerinden de görülmeye başlanmıştır. Özellikle başarı-başarısızlık, Anadolu-İstanbul, taraftarlık-militanlık gibi kavram kurgulamaları ve/veya gerçeklikleri Türkiye futbolunu politik bir ruh haline sokmayı başarmış, endüstriyel haliyle politizasyondan uzaklaştırmayı amaçlayan futbol direk olarak politikanın nüvesi olmuştur.

Tribünlerde atılan sloganlar, bestelenen marşlar ve takımlar için yapılan yürüyüşler artık Türkiye futbolunda yeni dönemin başladığını ve hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını göstermektedir. Sistem, geniş kitleleri uyutmak için endüstriyel hale getirdiği futbol ile kendi kendini vurmuştur.

Futbol artık hafta sonu eğlencesi olmaktan çıkmış, çevreden merkeze doğru açılan koridorun bir anlamda spot ışığı olmuştur. Bu ışığın lamba kırması ise Gezi Parkı ile olmuştur. Gezi Parkı, Türkiye’de siyaseten 21.yüzyılın miladıdır. Gezi’de ÇArşı ile başlayan ilk isyan diğer taraftar gruplarına da yayılmış hatta İzmir’de Karşıyaka ve Göztepe taraftarlarının omuza omuza girmesi ile olay boyut değiştirmiştir.

Evet, endüstriyel futbol uyutur. En azından uyuturdu. Futbolun kendi gündemi ile 3 Temmuz sonrası ortaya çıkan politizasyon Geziyle de birleşince çok farklı boyutlara ulaştı. Artık Gezi Cephesi’nin takımından ziyade taraftar grupları, sloganları ve meşruiyetleri herkesçe kabul edildi. Gezi’nin Birleşik İstanbul takımı kurabileceğini söyleyebilir miyiz şimdilik zor ama Gezi tribünü kurulması mümkün.

Artık futbol müsabakalarında 34.dakika taraftarın mücadele dakikasıdır. Futbolun endüstrisine isyan dakikasıdır. Bir ay süren Gezi Parkı’nın her maçta hatırlatılması dakikasıdır. 34.dakikada Her yer Taksim dense de, denmese de; slogan atılsa da sessiz protesto edilse de bu dakika artık devrimci ruhun ve mücadelenin dakikası olmuştur. 34.dakika Ali İsmail’dir, Abdullah’tır, Mehmet’tir, Ethem’dir.

Endüstriyel futbol, Türkiye gibi bir ülkede politikleşen bir tribün doğurmuştur. Eskiden, Adanademir Spor, Beşiktaş tribünlerinin genelini kapsayacak şekilde sola çeken futbol; bu sezon itibarıyla endüstriyel futbola isyan noktasına gelmiştir. Kuşkusuz bunda, stadyumlarda “siyasi slogan atılmaması” talimatı verenlerin, hatta Galatasaray- Gaziantepspor maçında olduğu gibi “gerekirse şikayet edin” diyenlerin payı çok yüksektir.

Gezi Parkı olayları ve Haziran direnişi anlaşılan o ki yalnızca siyasetin değil futbolun ve futbol bürokrasisinin de DNA’sını bozmuştur. Beşiktaş-Trabzon maçı sonrası Beşiktaş Başkanı Sayın Orman’ın ÇArşı’nın sloganlarına karşı “biz devletimize saygılıyız” açıklaması üstü kapalı bir gerçeğin itirafıdır. Türkiye’de devlet=hükümet denklemi son kertede futbol dünyasında da dillendirilmiştir.

Eğer ki futbolu yönetenler, devlet hükümet eşitliğini kuruyor ve bunu haklı görüyorsa, o zaman tribünlerde bu sloganlar niye atılıyor diye sormasınlar.

İlker EKİCİ

ilker.ekici@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

- [Ekonomi - Finans](#) [3]
- [Eko-Politik](#) [4]
- [Güncel](#) [5]
- [Toplumsal](#) [6]
- [Diğer](#) [7]

Kaynak URL (02/05/2024 - 03:05 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/endustriyel-futbolun-turkiye%E2%80%99deki-bas-agrisi-34dakika>

Bağlantılar:

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/ilker-ekici>
[2] <mailto:ilker.ekici@politikadergisi.com>
[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ekonomi-finans>
[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/eko-politik>
[5] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>
[6] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>
[7] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/diger>